

Toepassing NACE-nomenclatuur 2008 op WSE-sectorindeling

Michelle Sourbron
Steunpunt Werk en Sociale Economie

In samenwerking met het Departement Werk en Sociale Economie

1-2010

Methodologisch Rapport

Steunpunt Werk en Sociale Economie
Parkstraat 45 bus 5303 – 3000 Leuven
T:32(0)16 32 32 39 F:32(0)16 32 32 40
steunpuntwse@econ.kuleuven.be
www.steunpuntwse.be

Toepassing NACE-nomenclatuur 2008 op WSE-sectorindeling

Michelle Sourbron
Ism het Departement Werk en Sociale Economie

Een onderzoek in opdracht van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, in het kader van het VIONA-onderzoeksprogramma

<p>Deze publicatie kwam tot stand met steun van het Europees Sociaal Fonds. Het ESF stelt middelen ter beschikking voor initiatieven die bijdragen tot meer en betere jobs voor meer mensen.</p> <p>Ontdek de werking in Vlaanderen via www.esf-agentschap.be.</p>	<p>Kernthema's ESF 2007-2013</p> <ul style="list-style-type: none"> Talenten activeren Arbeidskansen geven Ondernemen met mensen
	<p>ESF investeert in jouw toekomst.</p>

Sourbron, Michelle

Toepassing NACE-nomenclatuur 2008 op WSE-sectorindeling
Michelle Sourbron– Leuven: Katholieke Universiteit Leuven. Steunpunt Werk en Sociale Economie,
2010, 17p.

Copyright (2010)   Steunpunt Werk en Sociale Economie
Parkstraat 45 bus 5303 – B-3000 Leuven
T:32(0)16 32 32 39 - F:32(0)16 32 32 40
steunpuntwse@econ.kuleuven.be
www.steunpuntwse.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this report may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means, without permission in writing from the publisher.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	III
Inleiding	4
1. Waaron nieuwe NACE-nomenclatuur?	4
2. WSE-sectorindeling.....	5
3. Veranderingen in de WSE-sectorindeling van naderbij bekeken.....	9
3.1 Primaire sector	9
3.2 Secundaire sector	9
3.3 Tertiaire sector	10
3.4 Quartaire sector	12

Lijst Tabellen

Tabel 1. De nieuwe WSE-sectorindeling (42 sectorgroepen) uitgebreid met een bijkomend aggregatieniveau (28 sectorgroepen).....	6
Bijlage I. Verschillen tussen de oude en nieuwe WSE-sectorindeling	13

Inleiding

NACE staat voor "Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne" (Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap). Deze statistische classificatie werd opgesteld met als doel te komen tot geharmoniseerde gegevens betreffende de economische activiteiten in de Europese Unie. Om internationale statistieken te vergelijken is immers eenzelfde interpretatie van de verschillende categorieën van economische activiteiten onontbeerlijk. De eerste versie dateert van 1970. Naast een aantal wijzigingen in 1990 en 2002, vond er in 2008 een grondige herziening plaats van de NACE-nomenclatuur (NACE Rev.2). Dit ten gevolge van de economische veranderingen en technologische ontwikkelingen van de laatste jaren.

De NACE-nomenclatuur is opgebouwd uit vier niveaus, gaande van algemeen naar specifiek. Het eerste niveau bestaat uit secties en duidt de grote economische sectoren aan. Ze worden aangeduid met een lettercode. Sommige sectoren zijn onderverdeeld in subsecties en krijgen een code met twee letters. Het tweede niveau betreft de afdelingen en worden aangeduid met twee cijfers. Groepen vormen een derde niveau en worden aangeduid met drie cijfers. Het gaat hier meer bepaald om de code van de afdeling plus een bijkomend cijfer. Op het meest gedetailleerde niveau vinden we de klassen terug. Deze laatste groep wordt uitgedrukt in vier cijfers, de code van de groep plus een bijkomend cijfer.

Iedere lidstaat heeft de mogelijkheid om een nationale classificatie af te leiden en op deze manier rekening te houden met de kenmerken van de economie in het betreffende land. Deze bestaat dan uit vijf cijfers, de eerste vier zijn Europees bepaald en gelden voor alle lidstaten. Met het vijfde cijfer kunnen de lidstaten een eigen verfijning aanbrengen in de classificatie van activiteiten. In België spreken we dan van de NACE-BEL-nomenclatuur.

1. Waarom nieuwe NACE-nomenclatuur?

Om rekening te houden met de technologische evolutie en de structurele veranderingen van de economie werd een nieuwe indeling van de NACE-nomenclatuur opgesteld. De structuur is ongewijzigd gebleven, maar er zijn nieuwe rubrieken bijgekomen en de inhoud van bepaalde codes werd grondig gewijzigd. De herziening betreft geen 1-op-1 schakeling. Sommige oude codes worden verder uitgesplitst en er komen nieuwe sectoren bij. Bepaalde oude codes op 3-digitniveau zijn nu een aparte code op 2-digitniveau geworden. Hierdoor is er voorzichtigheid aangewezen bij vergelijkingen met cijfers van voorgaande jaren.

Om de sectorgegevens op een overzichtelijke manier weer te geven, heeft het Steunpunt WSE een sectorgroepering uitgewerkt waarbij de codes uit de NACE-BEL-nomenclatuur omgezet worden naar WSE-sectoren. Hierbij wordt vooreerst een indeling gemaakt in vier hoofdsectoren. De WSE-hoofdsectoren worden als volgt gedefinieerd: de **primaire** sector omvat land- en bosbouw, visserij en winning van delfstoffen. Het gaat in hoofdzaak om sectoren die zich toeleggen op het leveren van primaire producten (grondstoffen en voedsel). De **secundaire** sector omvat de industrie, bouw en nutsbedrijven. Het gaat voornamelijk om sectoren die zich toeleggen op de verwerking van grondstoffen. De **tertiaire** sector bestaat uit de commerciële dienstverlening. Het betreft meer bepaald dienstensectoren waarbij het nastreven van winst vooropgesteld wordt. De **quartaire** sector omvat daarentegen de niet-commerciële dienstverlening. Het gaat om publieke of quasi publieke dienstensectoren die door de overheid gesubsidieerd of georganiseerd worden.

Bij de nieuwe WSE-sectorindeling zijn volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Opdeling hoofdsectoren continueren (en in mindere mate ook de oude subsectoren).
- Activiteiten bundelen door de NACE-nomenclatuur van 2008 zoveel mogelijk te volgen. Dit uitgangspunt kan in strijd zijn met het voorgaande punt. Op basis van overleg met de werkgroep datamanagement is beslist wat de beste opdeling is.
- Opsplitsing nace-codes zoveel mogelijk op maximaal 2-digitniveau om analyses te vergemakkelijken.
- Voldoende grote aantallen in de WSE-sectoren, anders sectoren bundelen.

De nummering van de WSE-sectoren is aangepast zodat ze elkaar opvolgen en in grote lijnen de structuur van de nace-codes volgt.

2. WSE-sectorindeling

Tabel 1 geeft een overzicht van de nieuwe WSE-sectorindeling. Deze bestaat uit 42 sectorgroepen ondergebracht in vier hoofdsectoren. Deze opdeling wordt uitgebreid met een bijkomende aggregatieniveau (27 sectorgroepen). Beide niveaus kunnen gebruikt worden bij een opsplitsing naar WSE-sectorgroepen. Deze lijst werd gevalideerd door de werkgroep datamanagement en zal ook toegepast worden door het Departement Werk en Sociale Economie en de VDAB.

Tabel 1. De nieuwe WSE-sectorindeling (42 sectorgroepen) uitgebreid met een bijkomend aggregatieniveau (28 sectorgroepen)

WSE-28 (benaming te bepalen)	WSE-42	Nace-code 2008	
Primaire sector			
p1 Primaire sector	p1 Primaire sector	01	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten
		02	Bosbouw en de exploitatie van bossen
		03	Visserij en aquacultuur
		05	Winning van steenkool en bruinkool
		06	Winning van aardolie en aardgas
		07	Winning van metaalertsen
		08	Overige winning van delfstoffen
		09	Ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw
Secundaire Sector			
s1 Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	s1 Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	10	Vervaardiging van voedingsmiddelen
		11	Vervaardiging van dranken
		12	Vervaardiging van tabaksproducten
s2 Textiel en kleding	s2 Textiel en kleding	13	Vervaardiging van textiel
		14	Vervaardiging van kleding
		15	Vervaardiging van leer en van producten van leer
s3 Grafische nijverheid	s3 Grafische nijverheid	17	Vervaardiging van papier en papierwaren
		18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media
s4+5 Chemie, rubber en kunststoffen	s4 Chemische industrie	19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten
		20	Vervaardiging van chemische producten
		21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten
	s5 Rubber- en kunststofnijverheid	22	Vervaardiging van producten van rubber of kunststof
s6 Vervaardiging van bouwmaterialen	s6 Vervaardiging van bouwmaterialen	23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten
s7+8 Metaal	s7 Metallurgie	24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm
	s8 Vervaardiging van metaalproducten	25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten
s9 Vervaardiging van machines en toestellen	s9 Vervaardiging van informatica en elektronische producten	26	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten
	s10 Vervaardiging van (elektrische) apparaten en werktuigen	27	Vervaardiging van elektrische apparatuur
		28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.
s11 Vervaardiging van transportmiddelen	s11 Vervaardiging van transportmiddelen	29	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers
		30	Vervaardiging van andere transportmiddelen
s12 Houtindustrie en vervaardiging van meubels	s12 Houtindustrie en vervaardiging van meubels	16	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk
		31	Vervaardiging van meubelen
s13 Overige industrie	s13 Overige industrie	32	Overige industrie

s14+15 Energie, water en afvalverwerking	s14 Energie en water	35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht
		36	Winning, behandeling en distributie van water
	s15 Afval en recyclage	37	Afvalwaterafvoer
		38	Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning
		39	Sanering en ander afvalbeheer
s16 Bouw	s16 Bouw	41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten
		42	Weg- en waterbouw
		43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden
Tertiaire sector			
t1+2+3 + 4 Groot- en kleinhandel	t1 Reparatie en installatie van machines en consumentenartikelen	33	Reparatie en installatie van machines en apparaten
		95	Reparatie van computers en consumentenartikelen
	t2 Garagewezen	45	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen
	t3 Groothandel en handelsbemiddeling	46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen
	t4 Kleinhandel	47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen
t5+6+7 Transport, logistiek en post	t5 Transport	49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen
		50	Vervoer over water
		51	Luchtvaart
	t6 Logistiek	52	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten
	t7 Post	53	Posterijen en koeriers
t8 Horeca en toerisme	t8 Horeca en toerisme	55	Verschaffen van accommodatie
		56	Eet- en drinkgelegenheden
		79	Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten
t9+10+11 Informatica, media en telecom	t9 Informatie en media	58	Uitgeverijen
		59	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen
		60	Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's
		63	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie
	t10 Telecommunicatie	61	Telecommunicatie
	t11 Informaticatechnologie	62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy-activiteiten en aanverwante activiteiten
t12 Financiële diensten	t12 Financiële diensten	64	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen
		65	Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen
		66	Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen

t13+15+16 Zakelijke dienstverlening	t13 Consultancy en wetenschappelijke activiteiten	69 70 71 72 73 74	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied Reclamewezen en marktonderzoek Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten
t14 Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	t14 Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	78	Terbeschikkingstelling van personeel
t13+15+16 Zakelijke dienstverlening	t15 Onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging	81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging
	t16 Overige zakelijke dienstverlening	68 77 80 82	Exploitatie van en handel in onroerend goed Verhuur en lease Beveiligings- en opsporingsdiensten Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten
t17 Diensten aan personen	t17 Overige diensten aan personen	75 96 97 98	Veterinaire diensten Overige persoonlijke diensten Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel Niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik
Quartaire sector			
q1 Recreatie, cultuur en sport	q1 Recreatie, cultuur en sport	90 91 92 93	Creatieve activiteiten, kunst en amusement Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten Loterijen en kansspelen Sport, ontspanning en recreatie
q2+3+4 Openbare besturen	q2 Openbaar bestuur	84.1	Openbaar bestuur
	q3 Algemene overheidsdiensten	84.2 99	Algemene overheidsdiensten Extraterritoriale organisaties en lichamen
	q4 Verplichte sociale verzekering	84.3	Verplichte sociale verzekeringen
q5 Onderwijs	q5 Onderwijs	85	Onderwijs
q6 Gezondheidszorg	q6 Gezondheidszorg	86	Menselijke gezondheidszorg
q7 Maatschappelijke dienstverlening	q7 Maatschappelijke dienstverlening	87	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting
		88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting
q8 Overige dienstverlening	q8 Belangenvertegenwoordiging	94	Verenigingen

3. Veranderingen in de WSE-sectorindeling van naderbij bekeken

In wat volgt, worden de veranderingen ten aanzien van de vroegere WSE-sectorindeling per hoofdsector kort toegelicht. Bijlage I kan hierbij een handig hulpmiddel zijn om de verschillen tussen de oude en nieuwe WSE-sectorindeling te volgen.

3.1 Primaire sector

Nace-codes 1 tot 9 vallen nu onder de primaire sector. Deze worden gebundeld onder één algemene WSE-sector, namelijk de '**Primaire sector**' (p1), omdat we anders met te kleine aantallen gaan werken. Winning van delfstoffen (vroegere s1) valt nu ook onder de primaire sector. Op deze manier sluiten we niet enkel aan bij de logica van de nomenclatuur maar volgen we ook de algemeen geldende opdeling in economische sectoren.

3.2 Secundaire sector

Allereerst worden er een aantal oude WSE-sectoren gebundeld. Door de tertialisering en desindustrialisering is het aantal werknemers in een aantal industriële sectoren sterk gedaald. Volgende oude WSE-sectoren worden samengenomen en krijgen een overkoepelende naam:

- Textielindustrie + Vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid => **Textiel en kleding** (s2)
- Houtindustrie + Vervaardiging van meubels => **Houtindustrie en vervaardiging van meubels** (s12)
- Vervaardiging van elektrische machines en apparaten + Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen=> **Vervaardiging van (elektrische) machines, apparaten en werktuigen** (s10)

De WSE-sector 'Vervaardiging van kantoormachines, computers, audio-, video- en telecommunicatieapparatuur' bestond vroeger uit vervaardiging van kantoormachines en computers (nace-code 30) en vervaardiging van audio-, video-, en telecommunicatieapparatuur (nace-code 32). In de NACE-nomenclatuur van 2008 wordt de oude nace-code 30 opgesplitst. Kantoormachines vallen nu onder een andere noemer, meer bepaald vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (nieuwe nace-code 28).

De oude nace-codes 32 (vervaardiging van audio-, video-, en telecommunicatieapparatuur), 30.02 (vervaardiging van computers en andere apparatuur voor de verwerking van informatie), en 33 (vervaardiging van medische apparatuur, precisie- en optische instrumenten en van uurwerken) - met uitzondering van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden- zijn samengenomen onder één noemer: nace-code 26 (vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten). Deze opdeling zullen we volgen aangezien er anders te veel gewerkt moet worden op 3-digitniveau. De WSE-sector krijgt eveneens een nieuwe naam '**Vervaardiging van informatica en elektronische producten**' (s9).

De WSE-sector 'Vervaardiging van medische apparatuur, precisie- en optische instrumenten en van uurwerken' verdwijnt. Deze WSE-sector bestond vroeger uit nace-code 33 (vervaardiging van medische apparatuur, precisie- en optische instrumenten en van uurwerken) en is nu voor een groot deel ondergebracht onder s9 'Vervaardiging van informatica en elektronische producten'. Een ander deel wordt ondergebracht onder de nieuwe nace-code 33 (reparatie en installatie van machines en apparaten). Enkel nace-code 33.1 (vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden) blijft nog over. Bij de nieuwe NACE-nomenclatuur wordt deze ondergebracht bij de categorie '**Overige industrie**' (s13). Aangezien het hier om een kleine groep gaat wordt deze redenering gevolgd.

De vroegere WSE-sector 'Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging' (q9) is verplaatst van de quartaire naar de secundaire sector. Dit omwille van het feit dat deze activiteiten de laatste jaren in belangrijke mate geprivatiseerd werden en dus minder in handen zijn van de overheid. Onder deze sectorindeling wordt ook recuperatie van recyclebaar afval opgenomen. In de oude WSE-sectorindeling vonden we deze terug onder s18 'Overige industrie'. De reden hiervoor is dat we opteren voor een opdeling op 2-digitniveau. Waar het vroeger om nace-code 37 ging, gaat het nu om 38.3, een onderdeel van nace-code 38 inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning. De naam van de WSE-sector wordt aangepast naar '**Afval en recyclage**' (s15).

De naamgeving van volgende WSE-sectoren is aangepast om beter aan te sluiten bij de onderliggende activiteiten:

- Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen => **Vervaardiging van bouwmaterialen** (s6)
- Elektriciteit, gas, stoom en water => **Energie en water** (s14)

In de NACE-nomenclatuur van 2003 maakten uitgeverijen deel uit van nace-code 22 (uitgeverijen, drukkerijen en reproductie opgenomen media). Bij de nieuwe nomenclatuur worden uitgeverijen ondergebracht in een nace-code op 2-digitniveau waardoor deze wordt los gekoppeld van de rest. Dit biedt de mogelijkheid om deze activiteit te verschuiven naar de **tertiaire sector** aangezien het gaat om dienstverlenende activiteiten.

Alles wat te maken heeft met reparatie en installatie is uit de oude nace-codes gehaald en samengebracht onder de algemene noemer 'Reparatie en installatie van machines en apparaten' (nace-code 33). De inhoud van deze nieuwe nace-code is gehaald uit de vroegere nace-codes 29 (vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.), 33 (vervaardiging van medische apparatuur, precisie- en optische instrumenten en van uurwerken), 34 (vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers) en 35 (vervaardiging van overige transportmiddelen). Aangezien het hier gaat om diensten zal deze ondergebracht worden onder de **tertiaire sector**.

3.3 Tertiaire sector

Ook in de tertiaire sector is alles wat te maken heeft met reparatie uit de oude nace-codes gehaald en samengebracht onder de algemene noemer 'Reparatie van computers en consumentenartikelen' (nace-code 95). De inhoud van deze nieuwe nace-code is gehaald uit de vroegere nace-codes 52 (detailhandel, met uitzondering van detailhandel in motorvoertuigen en motorrijwielen; reparatie van consumentenartikelen) en 72 (activiteiten in verband met computers). Aangezien het zowel bij de nieuwe nace-code 33 als 95 om dienstverlenende activiteiten gaat, bundelen we deze onder de tertiaire sector, meer bepaald onder '**Reparatie en installatie van machines en consumentenartikelen**' (t1).

De oude nace-code 63.3 (reisbureaus en reisorganisaties) is nu een aparte nace-code geworden op 2-digits, namelijk 79 (reisbureaus, reisorganisaties, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten). Doordat deze activiteit beter aansluit bij alles wat is ondergebracht onder de WSE-sector 'Horeca' zal deze ook hier geplaatst worden. De naam van de WSE-sector wordt aangepast naar 'Horeca en toerisme' (t8).

In de nieuwe NACE-nomenclatuur is er een bijkomende sectie aangemaakt, namelijk J: Informatie en communicatie. De bundeling van deze sectoren (van sector 58 tot 63) proberen we te behouden bij de nieuwe WSE-sectorindeling. Hiervoor zullen een aantal bijkomende WSE-sectoren aangemaakt worden. We kiezen ervoor om meerdere sectoren aan te maken omdat anders de groep te groot is en belangrijke informatie verloren gaat.

- We maken een nieuwe WSE-sector aan, '**Informatie en media**' (t9). Deze bevat de nieuwe nace-codes 58 (uitgeverijen), 59 (productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen), 60 (programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's) en 63 (dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie). We bundelen deze nace-codes omdat het om gelijkaardige activiteiten gaat, meer bepaald het verspreiden van informatie. Uitgeverijen behoorden vroeger, samen met drukkerijen en reproductie van opgenomen media, tot de secundaire bedrijfstak (oude nace-code 22). In de nieuwe NACE-nomenclatuur hebben ze hier een aparte code voor aangemaakt en deze geplaatst onder de tertiaire sector. Bij de nieuwe WSE-sectorindeling zal deze redenering gevolgd worden. Nace-codes 59 en 60 zijn gehaald uit de quartaire sector. We geven hierbij de voorkeur aan het bundelen van gelijkaardige activiteiten bovenop de maatschappelijke doelstelling. Ook dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie is een nace-code die in de NACE-nomenclatuur van 2008 bestaat uit 2-digits en op deze manier gemakkelijk verplaatst kan worden naar een andere WSE-sector.
- Een andere nieuwe WSE-sector is '**Telecommunicatie**' (t10). Onder deze WSE-sector valt nace-code 61, telecommunicatie. In de oude nomenclatuur viel deze code samen met postdiensten en koeriers onder nace-code 64 (post en telecommunicatie). In de nieuwe NACE-nomenclatuur is deze code opgesplitst tot twee aparte codes op 2-digitniveau waardoor we deze ook uit elkaar kunnen trekken bij de nieuwe WSE-sectorindeling (t7 + t10).
- De oude WSE-sector informatica krijgt nu de naam '**Informaticatechnologie**' (t11). Hieronder valt nace-code 62 (ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy- en aanverwante activiteiten).

De naam van de WSE-sector 'Advies en bijstand aan ondernemingen en personen' wordt gewijzigd om beter aan te sluiten bij de activiteiten: '**Consultancy en wetenschappelijke activiteiten**' (t13). Doordat er zeer veel nace-codes zijn ondergebracht hebben we er ook voor geopteerd om deze groep te splitsen. Onder WSE-sector 'Consultancy en wetenschappelijke activiteiten' vallen nu nog de nace-codes 69 (rechtkundige en boekhoudkundige dienstverlening), 70 (activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer), 71 (architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen), 72 (speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied), 73 (reclamewezen en marktonderzoek) en 74 (overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten). Nace-code 72 is hierbij van de quartaire sector verschoven naar de tertiaire sector. Ondanks dat het om een vaak gesubsidieerde activiteit gaat, sluit dit beter aan bij de tertiaire sector. Hiermee wordt tevens de logica van de NACE-nomenclatuur van 2008 gevolgd. Nace-codes 80 en 82 behoren nu tot een andere WSE-sectorindeling, namelijk 'Overige zakelijke dienstverlening'.

De oude WSE-sector 'Verhuurdiensten' verdwijnt. De naamgeving was minder goed gekozen aangezien het ook om handel, beheer en bemiddeling gaat. De nace-codes die onder deze WSE-sector vielen, namelijk 68 (exploitatie van en handel in onroerend goed) en 77 (verhuur en lease), worden samengebracht met de nieuwe nace-codes 80 (beveiligings- en opsporingsdiensten) en 82 (administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten). Aan deze groep wordt een nieuwe WSE-sectornaam gegeven, namelijk '**Overige zakelijke dienstverlening**' (t16).

Hiermee wordt gedeeltelijk de indeling van de NACE-nomenclatuur van 2008 gevolgd. Zij groeperen nace-codes 77 tot en met 82 onder de naam 'administratieve en ondersteunende diensten'. Wij voegen hier nace-code 68 (exploitatie van en handel in onroerend goed) bij omdat we dit niet beschouwen als een alleenstaande code die op zichzelf een WSE-sector kan vormen. Code 78 (terbeschikkingstelling van personeel) daarentegen wel, het gaat hierbij ook om een zeer grote groep. Nace-code 79 (reisbureaus, reisorganisaties, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten) is eruit gehaald omdat dit beter past bij de WSE-sector 'Horeca en toerisme'.

Bij de WSE-sector '**Overige diensten aan personen**' (t17) wordt bij de nieuwe indeling ook nace-code 75 (veterinaire diensten) erbij genomen. Deze bevond zich vroeger onder de quartaire sector, als

onderdeel van de gezondheidszorg, maar hoort eerder thuis in de tertiaire sector. Nu is het een afzonderlijke nace-code op 2-digitniveau waardoor deze gemakkelijk kan verplaatst worden naar een WSE-sector met gelijkaardige activiteiten.

De naamgeving van volgende WSE-sectoren is aangepast om beter aan te sluiten bij de onderliggende activiteiten:

- Vervoer => **Transport** (t5)
- Vervoersondersteunende activiteiten => **Logistiek** (t6)
- Post- en telecommunicatie => **Post** (t7)
- Selectie en terbeschikkingstelling van personeel => **Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling** (t14)
- Industriële reiniging => **Onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging** (t15)

3.4 Quartaire sector

De naamgeving van volgende WSE-sectoren is aangepast om beter aan te sluiten bij de onderliggende activiteiten:

- Justitie, defensie en openbare veiligheid => **Algemene overheidsdiensten** (q3)
- Ziekenhuizen en overige gezondheidszorg => **Gezondheidszorg** (q6)

De indeling op 3-digitniveau voor nace-code 84 'Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen' blijft behouden. Het gaat om grote groepen waardoor veel informatie verloren gaat indien we deze zouden bundelen.

Veterinaire diensten is in de nieuwe NACE-nomenclatuur een code op 2-digitniveau wat de mogelijkheid biedt om deze te verplaatsen. In de nieuwe WSE-sector vinden we deze code dan ook terug in de **tertiaire** sector, meer bepaald onder 'Overige diensten aan personen' (t17).

De vroegere WSE-sector 'Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging' (q9) is verplaatst van de quartaire naar de **secundaire** sector en vinden we terug onder 'Afval en recyclage' (s15).

De vroegere WSE-sector 'Speur- en ontwikkelingswerk' (q8) is verplaatst van de quartaire naar de **tertiaire** sector en vinden we terug onder 'Consultancy en wetenschappelijke activiteiten' (t13).

'Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen' en 'Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's' vallen in de nieuwe NACE-nomenclatuur niet meer onder de algemene noemer 'Recreatie, cultuur en sport', maar zijn een nace-code op 2-digitniveau geworden. In de nieuwe nomenclatuur zijn deze activiteiten ondergebracht in de **tertiaire** sector. We opteren ervoor om deze redenering te volgen en geven hierbij de voorkeur aan het bundelen van gelijkaardige activiteiten bovenop de maatschappelijke doelstelling.

Bijlage I. Verschillen tussen de oude en nieuwe WSE-sectorindeling

NIEUWE WSE-Sectorindeling	Nace-code 2008		OUDE WAV-sectorindeling	Nace-code 2003	
Primaire sector			Primaire sector		
p1 Primaire sector	01	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten	p1 Land- en tuinbouw	01	Landbouw, jacht en aanverwante diensten
	02	Bosbouw en de exploitatie van bossen		02	Bosbouw
	03	Visserij en aquacultuur	p2 Visserij	05	Visserij
	05	Winning van steenkool en bruinkool	s1 Winning van delfstoffen	10	Winning van steenkool, bruinkool en turf
	06	Winning van aardolie en aardgas		11	Winning van aardolie en aardgas
	07	Winning van metaalertsen		42	Winning van uranium- en thoriumerts
	08	Overige winning van delfstoffen		13	Winning van metaalertsen
09	Ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw		14	Overige winning van delfstoffen	
Secundaire Sector			Secundaire Sector		
s1 Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	10	Vervaardiging van voedingsmiddelen	s2 Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	15	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken
	11	Vervaardiging van dranken		16	Vervaardiging van tabaksproducten
	12	Vervaardiging van tabaksproducten			
s2 Textiel en kleding	13	Vervaardiging van textiel	s3 Textielindustrie	17	Vervaardiging van textiel
	14	Vervaardiging van kleding		18	Vervaardiging van kleding en bontnijverheid
	15	Vervaardiging van leer en van producten van leer		19	Leernijverheid en vervaardiging van schoeisel
s3 Grafische nijverheid	17	Vervaardiging van papier en papierwaren	s7 Grafische nijverheid	21	Papier- en kartonnijverheid
	18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media		22	Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie opgenomen media
s4 Chemische industrie	19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten	s8 Chemische industrie	23	Vervaardiging van cokes e.d.
	20	Vervaardiging van chemische producten		24	Chemische nijverheid
	21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten			
s5 Rubber- en kunststofnijverheid	22	Vervaardiging van producten van rubber of kunststof	s9 Rubber- en kunststofnijverheid	25	Rubber- en kunststofnijverheid
s6 Vervaardiging van bouwmaterialen	23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten	s10 Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen	26	Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten
s7 Metallurgie	24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	s11 Metallurgie	27	Metallurgie
s8 Vervaardiging van metaalproducten	25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	s12 Vervaardiging van metaalproducten	28	Vervaardiging van producten van metaal

NIEUWE WSE-Sectorindeling	Nace-code 2008		OUDE WAV-sectorindeling	Nace-code 2003	
s9 Vervaardiging van informatica en elektronische producten	26	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	s15 Vervaardiging van kantoormachines, computers, audio-, video- en telecommunicatieapparatuur	30 32	Vervaardiging van kantoormachines en computers Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatieapparatuur
s10 Vervaardiging van (elektrische) apparaten en werktuigen	27	Vervaardiging van elektrische apparatuur	s14 Vervaardiging van elektrische machines en apparaten	31	Vervaardiging van elektrische machines en apparaten
	28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.		29	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen
s11 Vervaardiging van transportmiddelen	29	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	s17 Vervaardiging van transportmiddelen	34	Vervaardiging en assemblage van auto's, aanhangwagens en opleggers
	30	Vervaardiging van andere transportmiddelen		35	Vervaardiging van overige transportmiddelen
s12 Houtindustrie en vervaardiging van meubels	16	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk	s6 Houtindustrie	20	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk
	31	Vervaardiging van meubelen	s5 Vervaardiging van meubels	36.1	Vervaardiging van meubels
s13 Overige industrie	32	Overige industrie	s18 Overige industrie	36.2	Bewerking van edelstenen en vervaardiging van juwelen
				36.3	Vervaardiging van muziekinstrumenten
				36.4	Vervaardiging van sportartikelen
				36.5	Vervaardiging van spellen en speelgoed
				36.6	Overige industrie
				37	Recuperatie van recycleerbaar afval
s14 Energie en water	35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	s19 Elektriciteit, gas, stoom en water	40	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water
	36	Winning, behandeling en distributie van water		41	Winning, zuivering en distributie van water
s15 Afval en recyclage	37	Afvalwaterafvoer	q9 Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging	90	Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging
	38	Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning			
	39	Sanering en ander afvalbeheer			
s16 Bouw	41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten	s20 Bouw	45	Bouwnijverheid
	42	Weg- en waterbouw			
	43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden			
			s16 Vervaardiging van medische apparatuur, precisie- en optische instrumenten en van uurwerken	33	Vervaardiging van medische apparatuur, precisie- en optische instrumenten en van uurwerken

NIEUWE WSE-Sectorindeling	Nace-code 2008		OUDE WAV-sectorindeling	Nace-code 2003	
Tertiaire sector			Tertiaire sector		
t1 Reparatie en installatie van machines en consumentenartikelen	33 95	Reparatie en installatie van machines en apparaten Reparatie van computers en consumentenartikelen			
t2 Garagewezen	45	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen	t1 Garagewezen	50	Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen; kleinhandel in motorbrandstoffen
t3 Groothandel en handelsbemiddeling	46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen	t2 Groothandel en handelsbemiddeling	51	Groothandel en handelsbemiddeling, exclusief de handel in auto's en motorrijwielen
t4 Kleinhandel	47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen	t3 Kleinhandel	52	Kleinhandel, exclusief auto's en motorrijwielen, reparatie van consumentenartikelen
t5 Transport	49 50 51	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen Vervoer over water Luchtvaart	t6 Vervoer	60 61 62	Vervoer te land Vervoer over water Luchtvaart
t6 Logistiek	52	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten	t7 Vervoersondersteunende activiteiten	63	Vervoerondersteunende activiteiten
t7 Post	53	Posten en koeriers	t8 Post- en telecommunicatie	64	Post en telecommunicatie
t8 Horeca en toerisme	55 56 79	Verschaffen van accommodatie Eet- en drinkgelegenheden Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten	t5 Horeca	55	Hotels en restaurants
t9 Informatie en media	58 59 60 63	Uitgeverijen Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie			
t10 Telecommunicatie	61	Telecommunicatie			
t11 Informaticatechnologie	62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy- en aanverwante activiteiten	t10 Informatica	72	Informatica en aanverwante activiteiten
t12 Financiële diensten	64 65 66	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen	t9 Financiële diensten	65 66 67	Financiële instellingen Verzekeringswezen Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen

NIEUWE WSE-Sectorindeling	Nace-code 2008		OUDE WAV-sectorindeling	Nace-code 2003	
t13 Consultancy en wetenschappelijke activiteiten	69 70 71 72 73 74	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied Reclamewezen en marktonderzoek Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	t11 Advies en bijstand aan ondernemingen en personen	74.1 74.2 74.3 74.4 74.6 74.8	Advies en bijstand aan de bedrijfswereld Technisch advies, architecten en ingenieurs Technische testen en analyses Reclamewezen Opsporings- en beveiligingsdiensten Diverse dienstverlening
t14 Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	78	Terbeschikkingstelling van personeel	t12 Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	74.5	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel
t15 Onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging	81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging	t13 Industriële reiniging	74.7	Industriële reiniging
t16 Overige zakelijke dienstverlening	68 77 80 82	Exploitatie van en handel in onroerend goed Verhuur en lease Beveiligings- en opsporingsdiensten Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten	t4 Verhuurdiensten	70 71	Verhuur en handel van onroerende goederen Verhuur zonder bedieningspersoneel
t17 Overige diensten aan personen	75 96 97 98	Veterinaire diensten Overige persoonlijke diensten Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel Niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik	t14 Overige diensten aan personen	93 95	Wassen, chemisch reinigen, kappen, begrafeniswezen, ... Particuliere huishoudens met werknemers
Quartaire sector			Quartaire sector		
			q8 Speur- en ontwikkelingswerk	73	Speur- en ontwikkelingswerk
			q9 Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging	90	Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging
q1 Recreatie, cultuur en sport	90 91 92 93	Creatieve activiteiten, kunst en amusement Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten Loterijen en kansspelen Sport, ontspanning en recreatie	q7 Recreatie, cultuur en sport	92	Recreatie, cultuur en sport
q2 Openbaar bestuur	84.1	Openbaar bestuur	q1 Openbaar bestuur	75.1	Algemeen, economisch en sociaal bestuur
q3 Algemene overheidsdiensten	84.2 99	Algemene overheidsdiensten Extraterritoriale organisaties en lichamen	q2 Justitie, defensie en openbare veiligheid	75.2 99	Algemene collectieve diensten Extraterritoriale organisaties en organen
q4 Verplichte sociale verzekering	84.3	Verplichte sociale verzekeringen	q3 Verplichte sociale verzekering	75.3	Verplichte sociale verzekering
q5 Onderwijs	85	Onderwijs	q4 Onderwijs	80	Onderwijs

NIEUWE WSE-Sectorindeling	Nace-code 2008		Oude WAV-sectorindeling	Nace-code 2003	
q6 Gezondheidszorg	86	Menselijke gezondheidszorg	q5 ziekenhuizen en overige gezondheidszorg	85.1 85.2	Gezondheidszorg Veterinaire diensten
q7 Maatschappelijke dienstverlening	87 88	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	q6 Maatschappelijke dienstverlening	85.3	Maatschappelijke dienstverlening
q8 Belangenvertegenwoordiging	94	Verenigingen	q10 Belangenvertegenwoordiging	91	Diverse verenigingen